

- تئاتر مردم ستمدیده
- آگوستو بوال
- ترجمه‌ی جواد ذوالفقاری، مریم قاسمی
- مؤسسه فرهنگی و هنری نوروز هنر، ۱۳۸۲

«هر انسانی به تنهایی یک تئاتر کوچک است، به دیگر سخن، او تمامی نقش‌ها را ایفا می‌کند و تمامی کارها را انجام می‌دهد. تئاتر مردم ستمدیده بر همین اندیشه‌ی ساده و مقدماتی استوار است، تئاتری که ما همگی در آن حضور داریم، حال چه آموزش تئاتر دیده باشیم و چه ندیده باشیم.»

آگوستو بوال می‌گوید آدمی هستیم که همواره برای تئاتر مردمی کار کرده‌ام، برای مردم تئاتر خلق کرده‌ام، اما خودم از مردم نبوده‌ام، هیچ وقت گرسنگی را حس نکرده‌ام. در برزیل برای دهقانان و کارگران و زنان تئاتر خلق کرده‌ام اما هیچ‌کدام از آنان نیستیم. باید دیدگاهم را به عنوان یک ضد بورژوا و ضد مردم‌سالاری به آنها نشان دهم تا بتوانم به آنها کمک کنم. و برای آنکه بتوانم به آنها کمک کرد باید وسایل تولید تئاتر را در اختیار آنها گذاشت.

تئاتر مردم ستمدیده به گفته‌ی خود بوال یک سلاح است، اما باید بدانیم چه کسی می‌خواهد از این سلاح استفاده کند و برای چه هدفی. وی معتقد است که گروه نمایشگر و تماشاگر باید چون اولین اشکال نمایش با هم به اجرا بپردازند. بوال می‌گوید که هر یک از ما در درونش یک بازیگر که نقش بازی می‌کند و یک تماشاگر که نقش را می‌نگرد، دارد. ما این توانایی را داریم که خودمان را در زمان اجرای کار بنگریم و در عین حال نمایشنامه‌نویسی هستیم که متن خود را یعنی آن قسمت از گفت‌وگوهای صحنه‌هایی که در آن قرار داریم را می‌نویسد. به نظر او هر انسانی تئاتر کوچکی است و تمامی نقش‌ها را ایفا می‌کند و تمامی کارها را انجام می‌دهد. تئاتر مردم ستمدیده بر همین اندیشه‌ی ساده و مقدماتی بنا شده است، تئاتری که همگی در آن حضور داریم چه آموزش دیده باشیم و چه ندیده باشیم.

به نظر او هدف عمده تئاتر مردم ستمدیده این است که گروه نمایشگر و بازیگر با هم به اجرای نمایش بپردازند و موضوع نمایش نیز مشکلات ساده‌ای است که در زندگی ما وجود دارد. برای پیدا کردن راه‌حل در شکل نمایشی با هم باید مشورت کرد و بهترین راه‌حل را پیدا کرد.

بوال قصد دارد نشان دهد تئاتر سرانجام اجبار سیاسی است، چرا که همه‌ی فعالیت‌های انسان سیاسی است و تئاتر نیز یکی از آنهاست. تئاتر یک اسلحه برای آزادی است و برای رسیدن به این هدف باید شکل‌های تئاتر مناسب را ایجاد کرد و آن را تغییر داد. کتاب حاضر بر آن است که بر بعضی از این تغییرات اساسی و پاسخ‌های مردمی که این تغییرات را به وجود آورده‌اند گواهی دهد.

تئاتر مردم ستمدیده مفید، مؤثر و پاسخی است مناسب برای نمایش انسان امروز. تمرین‌های نمونه‌ای که بوال در کتابش آورده است برای کشوری خاص چون برزیل یا پرو و دوره‌ای خاص (بحران) پیشنهاد شده است، اما باید با این تمرینات خلاقانه مواجه شد. در نتیجه این تئاتر در هر کشوری باید شکل و موضوع محلی و زمانی خود را پیدا کند، و باتوجه به نوع فرهنگ و وابستگی‌های بومی باید هر گروه اجرایی شکل‌ها و ویژگی‌های خاص خود را در تمرینات بیافریند تا بتواند جذاب‌تر و اثرگذارتر گردد.

کتاب حاضر مشتمل بر پیش‌درآمد / نظام تراژیک جبری ارسطو / ماکیاوِل و صنعت شعر تقوا / هگل یا برشت: شخصیت فاعل یا مفعول / نظام ژوکر / یک تجربه تئاتر مردمی در پرو / وسایل تولید تئاتر را باید در اختیار مردم بگذارید / و سخنی از مامی باشد.